

TAJEMSTVÍ VOJENSKÉHO KUFŘÍKU

RUSKÝ LEGIONÁŘ

JMÉNO: **Antonín Dimitrij Martinec**

RODINNÝ STAV: **svobodný**

DATUM A MÍSTO NAROZENÍ: **24. listopad 1894, Račice, okres Roudnice nad Labem**

VZDĚLÁNÍ: **střední hospodářská škola**

ZAMĚSTNÁNÍ: **hospodářský úředník**

ČÍSLO PLUKU V RAKOUSKO-UHERSKÉ ARMÁDĚ: **28. pěší pluk**

HODNOST V RAKOUSKO-UHERSKÉ ARMÁDĚ: **desátník**

DATUM A MÍSTO ZAJETÍ: **3. duben 1915, Karpaty**

KDY A KDE SE PŘIHLÁSIL DO ČESKOSLOV. LEGIÍ: **7. duben 1916, Rusko**

LEGIONÁŘSKÝ ÚTVAR: **3. československý střelecký pluk Jana Jižky
z Trocnova**

HODNOST V RUSKÝCH LEGIÍCH: **nadporučík**

NÁVRAT DO VLASTI: **14. srpen 1920**

Král. česká zem. stř. hosp. škola v Roudnici.

Roudnice nad Labem

Příběh Antonína Martince začíná v Roudnici nad Labem (asi 50 km severozápadně od Prahy). Po atentátu na Františka Ferdinanda d'Este a jeho choť (28.6.1914) vypukla 1.světová válka. Musel narukovat do rakouskouherské armády. Bylo mu 20 let.

28. císařský pěší pluk

Antonín byl zařazen do 28. pěšího pluku. Bojoval proti Rusům na východní frontě. V Komarowě rakouskouherské vojsko vyhrálo, ale ruský tlak nepolevil a kvůli porážkám na jiných úsecích fronty bylo nutné ustoupit až k Karpatům. Čeští vojáci projevovali značnou neochotu prolévat krev za cizí zájmy. Tisíce vojáků se při vhodné příležitosti vzdávaly a přecházely na ruskou stranu. Antonínovi se tato šance naskytla 3.4.1915 (tzv. Bílá sobota) v Karpatech, kdy přešlo do zajetí většina mužů z 28. pěšího pluku.

Československé legie v Rusku

V předválečném Rusku žilo asi 70 000 Čechů. V létě 1914 kyjevští Češi založili "Radu Čechů v Rusku" a požádali cara o založení samostatné vojenské jednotky. Vznikla "Česká družina" v síle necelého tisíce mužů. Česká družina, přidělená k 3. armádě a rozdělená až na poločety, prováděla průzkum a agitaci

mezi rakouskouherskými vojáky slovanského původu. Čeští rozvědčíci se velice osvědčili a měli značný podíl na přechodu velké části 28. pěšího pluku na ruskou stranu.

V lednu 1915 byl povolen nábor včetně dobrovolníků ze zajatců. Antonín se k československým legiím přidal 7. dubna 1916.

Bitva u Zborova

V červnu se čs. legie se třemi pluky soustředily na jihozápadě v prostoru jižně od Zborova. Zde došlo 2. července 1917 v rámci Kerenského letní ofenzívy k úspěšné bitvě, v níž se po šestihodinovém boji podařilo prolomit rakousko-uherskou obranu do hloubky 5,5 km a zajmout přes 3000 mužů. Většina sousedních ruských útvarů však při útoku neuspěla, ofenzíva rychle skončila a čs. vojáci byli nuceni ustupovat. Vítězství u Zborova bylo nejen v Rusku, ale i v zahraničí využito propagačně a politicky. Emisaři se rozjeli do dalších zajateckých táborů a do konce roku 1917 měly čs. jednotky již téměř 40 000 mužů. Bitva u Zborova na ruskou vládu natolik zapůsobila, že byla zrušena veškerá omezení pro vytváření samostatných československých jednotek v Rusku.

Brestlitevský mír

Situaci ale

zkomplikovala říjnová revoluce. Sovětská vláda potřebovala vojsko na domácí frontě a začala vyjednávat o míru s Německem a Rakouskem. Zpočátku vyjednávání úmyslně protahovala v domnění, že se podaří revoluční konflikt rozšířit po celé Evropě. Tento

záměr nevyšel a sovětská vláda byla v podstatě donucená podepsat mírovou dohodu s Německem a Rakouskem. K tomu došlo 3. března 1918 v Brest-Litevsku. Mírová dohoda paradoxně zkomplikovala život československým legiím. Východní fronta, na které legie dosud bojovaly, zanikla. Jestliže se Antonín chtěl zapojit do bojů proti Němcům, musel se dopravit na západní frontu do Francie. Cesta přes Evropu však byla neprůchodná a tak mu zbývala pouze doprava přes Vladivostok.

Čeljabinský incident

Čs. armádní sbor směřoval směrem na východ do Vladivostoku, kde se chtěl nalodit a odplut do Francie. Ve městě Penza však museli Čechoslováci odevzdat bolševikům své zbraně, potom byly jejich vlaky propouštěny dále na Vladivostok. Odzbrojování Čs. armádního sboru se však našim vojákům nelíbilo. Jejich vlaky byly na každé stanici úmyslně zdržovány. 14. května 1918 někdo ze skupiny rakousko-uherských zajatců úmyslně hodil z vlaku mezi čs. legionáře kus

železa a jednoho z nich zranil. Rozzuření kamarádi zraněného legionáře vlak se zajatci dostihli a pachatele na místě utloukli k smrti. Bolševické stráže uvěznily tuto skupinu legionářů. To Čechoslováky ještě více pobouřilo. Své kamarády osvobodili a bolševiky zajali. Moskva tímto incidentem našla záminku k likvidaci Čs. armádního sboru. Vydala rozkaz, podle něhož měl být každý Čechoslovák se zbraní v ruce zastřelen. Tím se Antonínovi i celému Čs. armádnímu

sboru značně ztížila cesta na východ.

Transsibiřská magistrála

Osud československých legií v Rusku se zdál být zpečetěn. Stalo se však něco, co nikdo nečekal. V boji s bolševiky obsadili českoslovenští legionáři do podzimu 1918 území kolem transsibiřské magistrály. Pod moc legionářů se dostalo ohromné území od Uralu po Vladivostok. Ovládnutím transsibiřské magistrály československá armáda zabránila transportům zajatců na západ. V květnu 1918 se německá vojska dostala až k Paříži, očekávané posily zajatců z Ruska však nedorazily a německá ofenzíva se zhroutila. Vojska státu, který dosud neexistoval, dopomohla státům Dohody vyhrát válku. USA a další státy Dohody uznaly samostatné Československo, jehož armáda dokázala ovládnout Sibiř, udržet transsibiřskou magistrálu a tím přispěla k vítězství.

Vladivostok

Po skončení války se Antonín vypravil po Transsibiřské magistrále přes celou Sibiř až do přístavu ve Vladivostoku, odkud pak legionáři pluli do Evropy.

Čechoslováci se domů vraceli mnoho měsíců (1919–1920) a poté vytvořili základ armády samostatného Československa. Antonín se do své vlasti vrátil až 14. srpna 1920. V té době mu už bylo 26 let. V cizině strávil necelých šest let. Doma v nově vzniklém Československu se Antonín i ostatní legionáři dočkali zasloužené úcty.

Legionáři již dnes

nežijí, ale o jejich historii se můžeme dočíst v mnoha knížkách. A dosud žijí lidé, kteří si je pamatují.